

Ingezonden stuk.**Aan mijne Gewestgenooten!**

In de *Asser Courant* van 29 Oct. las ik eene waarschuwing van dr. *Roessingh* te Emmen.

In Drenthe geboren en nu ook sedert bijna vijf jaren daarin werkzaam, zult gij van mij vooreerst willen gelooven, dat ik liefde gevoel voor mijne gewestgenooten, en ten tweede, dat ik ook eenige kennis heb van Drenthe. Dr. *R.* heeft noodig gevonden om u te waarschuwen voor hetgeen hij vreest, dat in Drenthe geschieden zal.

De heer *Roosmale Nepven* heeft nl. in verschillende bladen giften gevraagd om een paar mannen te kunnen uitzenden in Drenthe, die bijbels en kleine godsdienstige geschriften moeten verspreiden en ook hier en daar, waar zij gelegenheid zullen vinden, bijbellezingen moeten houden.

Is daarin iets kwaads of onedels, waarvoor gij gewaarschuwd moet worden? Ik kan het er niet in zien. Komen zij aan uw geld of iets van het uwe halen? In het minst niet, maar zij komen u bijbels aanbieden voor een geringen prijs, doch wat zou dit deren? Hebt ge een bijbel noodig, het moet u aangenaam zijn, als zij het u gemakkelijk maken, door u een te huis te brengen. Deelen zij daarbij gratis kleine geschriften uit voor het geld van anderen, daarover zal niemand zich hebben te beklagen. Dat zal u niet benadeelen. Gij kunt immers naar eigen goedvinden den inhoud daarvan aannemen of verwerpen. En vindt ge in de bijbellezingen, die zij houden, iets goed, dat kunt ge aannemen. De rest kunt ge laten voor hetgeen ze is.

Maar, zal dr. *R.* zeggen: wat doen ze op het terrein van ons predikanten? Hij zal zeggen, dat dit in het minst niet noodig is, maar zij denken er anders over, gelijk ook zij, die hun geld voor deze zaak geven en dr. *R.* denkt er in sommige gevallen ook anders over. Zoo komt hij bijv. hier te Smilde om te lezen op het Protestantenvond. Komt hij als moderne op het terrein van orthodoxen, dan geeft hij daardoor ook aan orthodoxen het recht om te arbeiden op het terrein van modernen. Zoo arbeide dan ieder, waar hij meent dat hij arbeiden moet. Vraagt ge mij echter of ik het gewenscht vind, dat modernen hier komen arbeiden, dan antwoord ik: Neen! Maar daar ik het niet kan verhinderen, tracht ik zooveel mogelijk in mijne gemeente moderne invloed te weren. Laat dr. *R.* met zijne moderne ambtgenooten dat ook doen. Hij vindt in de gemeente Emmen het terrein groot genoeg. Kan hij de helft der menschen nog niet bereiken of misschien nog geen vierde deel, dan is dit van zelf een bewijs, dat er daar veel te weinig gearbeid wordt tot uitbreiding van het koninkrijk Gods en dat het onderwijs veel te wenschen moet overlaten. Dat er alzoo een paar (liever een twintigtal) mannen worden uitgezonden in de groote gemeenten van Drenthe, is, dunkt mij, gansch niet overbodig. Vindt dr. *R.* nu den invloed van die mannen niet gewenscht, laat hij dan trachten mannen te doen uitzenden van zijne richting, één bijv. in zijne gemeente, die de menschen in het moderne spoor kan leiden. dit is zeker: gearbeid dient er te worden. In de groote gemeenten kan een predikant niet half zoveel doen, als zijne hand vindt om te doen.

Zonder iets ten nadeele der predikanten te zeggen, kan gerust gezegd worden, dat het godsdienstonderwijs veel te wenschen overlaat en ook in de toekomst nog niet beter schijnt te zullen worden. Van de scholen is alle godsdienstonderwijs geweerd. Een groote massa schoolkinderen krijgen dus in het geheel geen godsdienstonderwijs of zij moeten daarvoor minstens een halven dag school verzuimen. Immers een predikant kan niet naar alle gehuchten gaan om daar tusschen de schooluren te catechiseeren. Zondagscholen zijn er nog weinige, en waar ze zijn gaat er nog niet de helft der kinderen naar toe. Het onderwijs begint dus op 12 à 13-jarige leeftijd en wordt niet gedurende het geheele jaar, maar gedurende slechts 5 maanden gegeven. Dat is ruim 20 lessen in het jaar. De vrucht daarvan moet noodzakelijk weinig zijn, want de predikanten kunnen evenmin wonderen doen met hun onderwijs als de onderwijzers. Deze hebben de kinderen op zijn minst 20 uur *in de week*. En toch is aan het einde de schat van kennis niet groot. Wat is dan te wachten van 20 uur catechisatie in *een geheel jaar*? Daarom houd ik mij overtuigd, dat vele Drenthenaren het niet overdreven vinden, als een welmeenend man zegt, dat er veel onkunde is in Drenthe op godsdienstig gebied. Dat heeft mijne vijfjarige ervaring mij ook beslist geleerd.

En wat de onkunde nog vermeerderd, is, dat de bijbel in Drenthe weinig gelezen wordt. Daarvoor zijn zeker verschillende oorzaken, maar één daarvan is ook de invloed van het modernisme. Zijne predikanten toch sporen daartoe waarlijk niet aan. Ongeleerde menschen verstaan hem toch verkeerd, zeggen ze, en dan is het lezen schadelijk. Wat dr. *R.* zelf van den bijbel denkt, laat ik in het midden, maar dit heb ik zeer bepaald opgemerkt, dat de eenvoudige landman, onder den invloed der modernen, de achting voor den bijbel verliest en hem niet meer beschouwt als leefregel, en allerminst gebruikt om zich daaruit aangaande den weg der zaligheid te laten onderwijzen.

-vervolg op blad 1884p2